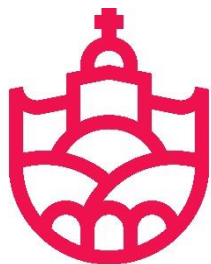

FRÝDEK $\approx$ MÍSTEK

Frenštát pod
Radhoštěm

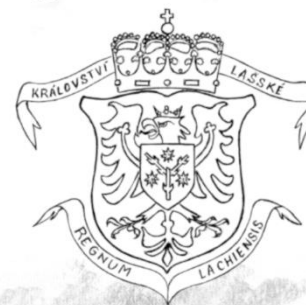

Obec Čeladná

www.komo.cz

Lašský dostavník

Ročník.....15
Rok.....2025

1
Jaro

Obec Baška

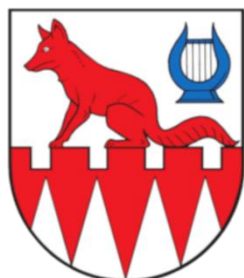
Obec Dobrá

SENÁT

PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Děkujeme za příspěvek a podporu paní senátorce
RNDr. Heleně Pešatové.

Obec Hukvaldy

**OBEC
OSTRAVICE**

Obec Krmelín

www.beskydskalikerka.cz

Obec Metylovice

Město Paskov

Otevírací doba:

Pondělí – pátek	15.30 – 22.00
Sobota	14.00 – 23.00
Neděle	14.00 – 22.00

Obec Raškovice

Obec Stará Ves nad Ondřejnicí

KAPITOLA
KNIHKUPECTVÍ

Obrázek na obálce (kostel sv. Antonína, Prašivá)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulikovský)	3
Novoroční poselství lašského krále	4
Plakalo děvčátko (F. Pituchová)	5
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulikovský)	6
Hodoňovický masopust (D. Zápalková)	13
120 let od narození paleoumělce (R. Šatánková, Z. V. Krulikovský)	15
Projekt Frýdecké knihovny ProudART (D. Zápalková)	16
Rok 1945 a dále (O. Štěpán)	17
Lysá hora (nabídka komentovaného výstupu)	20
Fotodokumentace	21
Osobnosti Velkého Lašska - B. Vidura (A. Krulikovská)	22
Souzvuk duší, Zírat do prázdna (B. Vidura)	28
Anna Dřevjaná (dle V. Vlka)	29
Nad horami svito (A. Dřevjaná)	29
Zgichane rande (V. Valášek)	30
Vítej na světě, človíčku (R. Žvak)	31
Ke zlaté svatbě (O. Tlučková)	32
Pozvánka na Lašsko-valašské setkání u Radegasta	33
Stále mě okouzluje (P. Hruboš)	34
Pozvánka do Muzea Beskyd - "Prometheus z Lysej hory"	35
Festival "Poodří Františka Lýska"	36
Kalendario jaro 2025	37

Vážení čtenáři,

prvního března nastalo meteorologické jaro. Zrovna se ochladilo, na Masopustu v Hodoňovicích i trochu mžilo, ale už se zase vyčásilo, dle předpovědi už má být opravdu jaro. Sníh u nás tuto zimu mockrát nena-
padal, v Beskydech celkově míň než jinde. Zima byla opravdu jako na
houpačce... Připomnělo mi to letos rok 2002, kdy počátkem února
mrzlo, ale bylo slunečno, bez sněhu. Jaro přišlo velmi brzy, v dubnu už
bylo vše jako koncem května, léto bylo horké, srpen byl však plný bou-
řek a průtrží mraků... Jak to bude letos „kdož ví?“ jak se říká v Mexiku.
Snad nám naše letošní plány na Lašsku vyjdou.

Jarní vydání je opět v tradiční podobě – události končící zimy, historie
regionu, příspěvky v nářečí (básničky i troška humoru), rozhovory s vý-
znamnými osobnostmi aj. Co nás na jaře čeká, to se tradičně dozvíte v
kalendáriu.

Lašský dostavník vychází opět v plném rozsahu. Naši dobrodinci již
většinou zaslali peněžité dary, však na obálce také přibyly nějaké znaky
či loga. Někteří ještě váhají, ale vypadá to slibně. Všem dárcům moc
děkujeme za přízeň a podporu.

Na koho se dostavník nedostane

– může si ho stáhnout z našich stránek <http://www.lassko.eu>.

Na nich, a také na Facebooku a Instagramu Království lašské,
bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulikovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává jej kulturně vlastivědný spolek Království
lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada
si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-
mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New
Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer
mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz

Příspěvky do letního čísla posílejte nejpozději do konce května 2025!

Redakce: Zdeněk Vilém Krulikovský, Mgr. Radana Šatánková, Dajana
Zápalková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Bc. Michaela Mikeira Krulikovská

Novoroční poselstvi Lašského kraje (31. 12. 2024)

Tuž vítajte – važene a ctěne Lašky, važeni Laši, susedy, susedky, všecy dobři ludě. Zdravim cely velký Lašsky narod na Moravě, ve Slezsku, na Kysucach, v Haliču, v Praze a aji na tym celym Božim světě! Zasej se schazame na tym našim Lašským Řipu, keremu ludovo pravime Čupek. Lučime se ze starym rokem a ten novy za chvilu uvitame... Dvanacta hodina našeho středoevropskeho časa odbila, to znači, že Laši a Lachyně, keřy žiju až tam na vychodě v Pacyfiku na ostrovoch Fidži a Samoa už maju pulnoc. Tym aji nam Novy rok začina, bo zme řiša pro všecy Lachy svjeta! Uvitajme ho tak jak dycky našu Lašsku hymnu. Muzyko...!

Hromady vjemy se v tym prošlym roku udalo. Dobrych, aji zlych. Voda v celym tym našim kraju nas hromsky potrapila, hlavně na tej slezskéj straně. Co všecko to přeuňstvo se v tym minulym roku stalo, třa rači zapomenut', do předka se z naděju divat'. A to pozytivni za ten stary rok zrekapitulovat'. Furt pro to naše Lašsko, pro našich ludi dost' robime. Naš Lašsky dostavnik s pomocu našich vjernych Lachuv, mjest aji dědin furt vychaza. A vypada to, že aji dalej budě. Pivovar Radegast nam už pomoc na přyšti rok zasej potvrdil. Dyť zme na Radhošť dva razy vyrazili, u Radegasta aji v kapli zazpivali, zpěvem tež tu na Čupku Cyrila a Metoděja uctili, benefice na pomoc postiženym povodňami se v misteckym Narodnim domě zpivanim učastnili, aji jakysik peniz aj vjemy pozbirali. 28. zaří na K1 u Krmelina zme svateho Václava choralem pozdravili, tež tak pod rozhledňu Panorama zapjeli. Tež s Krasomilem Lašsku čitanku pokřtili... Všecko se v tym našim Lašským dostavniku dočitat' možetě. Aji o našich vlastivědných výšlapach po celym šumnym Lašsku. Před nami je rok 2025. Osumdesat' rokuv od ukončeňa valky, od vítězstva. Musyme se snažit', ať ho v pohodě přežijem, ni enem my, nale všecy dobři ludě na celym Božim svjetě.

*Uvitajme novy rok -
jak se u nas patří,
dajť se aj fajny mok,
ni šak za dva, za tři.
Z rozumem třa kvita piť,
ni jak velblud vodu,
dyž chceš dluho ešťe žit',
moc piťa na škodu.*

*Pozdvihni se naladu,
ni ež do ožhraňa,
ať ti roba po ranu
dochtora něžhaňa!
Tak jak na ten Novy rok,
TAK BUDE TEN PŘYŠTI,
ať maš svižny, hybny krok,
pala nic nětřešti !*

Zdeňa Viluš I., kral lašsky

26. března (středa):	2. čtení Lašské čítanky v Kapitole v Místku v 18 hodin
6. dubna (neděle):	4. vlastivědný výšlap
9. dubna 2025	<i>si připomínáme nedožitých 80 let spisovatele, herce, významného kulturního pracovníka Jana Kukuczky, který také stál při vzniku Lašského dostavníku v roce 2011</i>
13. dubna (neděle):	Vítání jara v Hostinci U Čendy v Hodoňovicích – od 10 hodin
20. dubna (neděle):	Pomlázková zábava v Hostinci U Čendy – od 19 hodin
1. května (čtvrtek):	Lašsko-valašské setkání na Radhošti u Radegasta – v 11.30, Prvomájová veselice v restauraci Lanovka na Pustevnách – od 14 hodin
3. května (sobota):	Folklorní městečko v Brušperku – od 13 hodin
8. května (čtvrtek):	5. vlastivědný výšlap
10. května (sobota):	Okolo Bašky cestička – start parkoviště u přehrady v 10 hodin
31. května (sobota):	Den vína v Bořeticích
1. června (neděle):	Dětský den v zahradě Hostince U Čendy – od 14 hodin, v 17 hodin Kácení máje
8. června (neděle):	6. vlastivědný výšlap
18. června (středa):	Prometheus z Lysej hory – 120 let od narození lašského básníka Ondry Lysohorského – Rytířský sál frýdeckého zámku – od 18 hodin (soubor Gigula)

Festival „Poodří Františka Lýska“ – 20. ročník 2025

3.5.2025	Pochod krajem Jistebnických zpěváků (14. ročník)
25.4.2025	Ostrava-Proskovice
	Zahájení festivalu před základní školou - 9.00 hodin
	Koncert dechová hudby Proskovjanka
	Koncert v tělocvičně ZŠ – 10.00 hodin
	Dětský pěvecký sbor Proskovjáček, ZŠ Proskovice
	Dětský pěvecký sbor Muzika, ZŠ J.Valčíka, Ostrava-Poruba
	Dětský folklorní soubor Lašánek, Frýdlant nad Ostravicí
31.5.2025	Jistebník
	Zahájení u sousoší Jistebnických zpěváků , 14.00 hodin
	Koncert dechové hudby Jistebnická 13
	Koncert v sále KD – 15.00 hodin
	Flétnový soubor ZUŠ Studénka, pobočka Jistebník
	Dětský folklorní soubor Malá Ondřejnice, Stará Ves nad Ondřejnicí
	Dětský pěvecký sbor Vrabčáci, ZŠ Matiční, Ostrava
	Komorní sbor Ostrava
	Mužský pěvecký sbor Gorol, Jablunkov
6.6.2025	Stará Ves nad Ondřejnicí, Staroveské zámecké arkády
	Nádvoří staroveského zámku, 18.00 hodin
	Dětský pěvecký sbor Písnicka, ZUŠ Frýdek-Místek
	Dětský pěvecký sbor Bumerang, ZŠ Bulharská, Ostrava-Poruba
	Ženský pěvecký sbor Bystrouška, Brušperk
	Ostravský smíšený sbor, Ostrava
7.6.2025	Stará Ves nad Ondřejnicí, Staroveské obecní slavnosti
	Zahájení před zámkem – 11.00 hodin
	Koncert dechové hudby Petřvaldanka
	Jízda kole obila, slavnostní objezd veškerých hranic staroveských
	Zámecký park – 14. hodin
	Vystoupení žáků MŠ a ZŠ Stará Ves nad Ondřejnicí
	Dětský folklorní soubor Malá Ondřejnice, Stará Ves nad Ondřejnicí
	Cimbálová muzika Ancyfor
	LSPT Ondřejnice, Stará Ves nad Ondřejnicí
	Folklorní soubor Ostrava, Frýdek-Místek
20.6.2025	Stará Ves nad Ondřejnicí, Folklorní večer na zámku
	Nádvoří staroveského zámku – 18.00 hodin
	Dětský folklorní soubor Malá Ondřejnice, Stará Ves nad Ondřejnicí
	LSPT Ondřejnice, Stará Ves nad Ondřejnicí
	Ševčík – Moravský folklorní soubor, Ostrava-Zábřeh
	Zahraniční soubor, host MFF Frýdek-Místek
	Bližší informace o festivalu najdete na www.festival-poodri.cz

20. ročník se koná s finanční podporou Moravskoslezského kraje, pořádajících obcí a sponzorů.

Král Zdeňka Viluš I. a herold Pavel Hruboš pod Čupkem, foto J. Bužek

Plakalo děvčátko

Plakalo děvčátko slzy do fěrtuška.
 Pomožtě, maminko, už něsem děvůška.
 Někomože chodit' pro hojivu zelinku.
 Třa ohlášky zhodit', ponahlaj se synku!
 Svat'bu vystrojili, v izbečce se tiskli.
 Zanedluho z hury kolibku přinisi.

Františka Pituchová
 (Pozbirane po našimu)

Co se stalo, přihodilo

18. prosince (středa): Předvánoční setkání U Čendy.

Tradiční oblíbená akce, kde se setkávají členové lašského společenství (řádní i čestní), také i další hosté a příznivci Království lašského. Tentokrát nechyběla folkloristka paní MUDr. Melánia Ševčíková, ministryně lašského sportu a tělovýchovy Adolfína Tačová, její první náměstek Libor Radimec, profesor Jan Hališka, herec a režisér Mgr. Miloslav Čížek, vedoucí souboru Pilky Janka Foldynová, tanečnici Ing. Božena Vlčková a Rudolf Vlček a další osobnosti. Zahájení proběhlo také v tradičním duchu – král Zdeňka Viluše I. Krulíkovský uvítal přítomné, zazněla lašská hymna, pak následovaly gratulace jubilantům: Antonínu Krcpovi (75 let), Filipu Poledníkovi (50 let) a Václavu Halatovi (70 let). Rozdány byly dárečky k Vánocům, na řadu přišly adventní a hlavně vánoční písně. To již dorazila zpěvačka a houslistka Hana Jamrozová (s rodinou) a mohlo se začít... Nakonec, tak jako vždy – všichni zpívali „silvestrovské řachačky“ v podání Odualajne Bandu... S přáním veselých Vánoc a šťastného nového roku se přítomní rozcházel k svým domovům...

Odualajne Band, foto J. Bužek

MUZEUM
BESKYD

ZÁMEK
FRÝDEK

Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, p.o.,
Království lašské, z.s. a Krasomil, z.s.
uvádí hudebně-literární pořad

„PROMETHEUS z LYSEJ HORY“ PhDr. Erwin Goj – básník Óndra Łysohorsky 120 let od narození

Výběr z díla, doplněný lidovými písněmi rodného kraje
ze sbírek Leoše Janáčka a Josefa Mojžíška

Rytířský sál frýdeckého zámku
ve středu 18. června 2025 v 18 hodin

Účinkují členové Lašské umělecké společnosti GIGULA:

Miloslav Čížek, Adéla Krulíková,
Hana Jamrozová, Zdeněk Vilém Krulíkovský,
Vít Pavlíček, Radana Šatánková aj.

Vstupné dobrovolné

www.muzeumbeskyd.com

Příspěvková organizace
Moravskoslezského kraje

MSB

Stále mě okouzljuje

Procházím kolem ní a nemůžu z ní spustit oči. Je pořád stejná a přitažlivá, láká mě hlavně dnes, když se tak krásně oteplilo.

Touha po ní je stále větší a větší.

Jak rád bych do ní proniknul a strávil tak pár krásných chvil i hodin a třeba i celou noc!

V tom moje rozjímání přeruší řinčivý hlas mojí milované choti:

„Moc po ní nekoukej, já ti vidím až do žaludku, darebáku!

Máš toho doma málo!? A nesni a pojď, než nám zavrou poštu!”

V tom krásném jarním počasí narušila moje chemické pochody a bylo po vysněných radovánkách, bylo po chuti.

Je pátek a na pracovním stole mi signál mobilního telefonu oznámí sms:

„Stav se něska po šichtě, zrobime si fajne odpoledne.

Hlavně to jaksi doma okecej, ať nemaš prušvih jak minule.”

Spěchám dychtivě na smlouvenou schůzku, pronásledují mě výčitky a černé svědomí z toho, že jsem opět svoji drahou manželku neuposlechl a dal přednost "zapovězenému ovoci".

Vniknu dovnitř, jsem v ní! Hučí to tu jako v úlu, všechny výčitky mne opouštějí. Konečně!

Od stolu štamgastů na mě kamarádi radostně kynou, nasávám přátelskou atmosféru a rty smáčím do famózní pěny.

Jak říká manželka: „Máš toho doma málo!?”

Kdepak! Plná lednice lahváčů nenahradí čepované, orosené, zlaté, krásně napěněné pivečko a partu dobrých kamarádů.

Zkrátka:

"Kde se pivo vaří, tam se dobře daří. Kde se pivo pije, tam se dobře žije".

P.S. Kdo je okouzlen, bývá pak taky překvapen.... (doma)

P. Hruboň

31. prosince (úterý): Silvestrovský výplaz na Monte Čupelo.

Počasí přálo, lašského lidu na tuto oblíbenou akci přišlo víc než jindy. Lašský král s družinou, kterou posílila početná skupina Ostravjaků, vyrazil tradičně z Hodoňovic-Kamence, z Hodoňovic od Čendy vedl družinu starosta Bašky, starosta Metylovic pak přivedl lid metylovský. Vrch Lašského Řípu byl již plně obsazen. Před dvanáctou hodinou se král Zdeň Viluš I. konečně prodral na podium, pozdravil lašský lid, zazněla lašská hymna a přednesl novoroční projev. Pak promluvil starosta Metylovic Ing. Lukáš Halata a také zdravici přednesl starosta Bašky Ing. Tomáš Břežek. Občerstvení bylo bohaté, gořalenkou a Lašským likérem počastoval lid lašský Libor Pastorek, o lašské placky (stryky) se postaral Vlád'a Tomis, Hanka Šimková pak o ostatní pití a fajnotky. Zpívalo se, fulalo, jako vždycky - fajně bylo...

Král nás baví..., foto T. Sládeček

Veselý lašský lid na Čupku, foto M. Fajkus

11. ledna (sobota): Koncert vánoční duchovní hudby v Chlebovích.

V kostele sv. Cyrila a Metoděje zazněly tóny duchovní hudby v podání Hany Jamrozové (soprán), Terezy Strakošové (mezzosoprán), Davida Škařupy (tenor, trubka), Michala Válka (bas) a varhaníka Petra Strakoše. Koncert, který naplnil celý chrám velmi spokojenými posluchači, byl ve znamení doznívajících Vánoc - z díla českých i zahraničních autorů.

Zleva - Michal Válek, Tereza Strakošová, Petr Strakoš, Hana Jamrozová a David Škařupa, foto archiv H. J.

14. ledna 2025 zemřel (ve věku nedožitých 80 let) Josef Kozel, řezbář, sběratel samorostů, „zbrojř“ lašského krále, člen kulturně-vlastivědného společenství Království lašského.

Smuteční obřad se uskutečnil 22. ledna v kostele sv. Martina ve Skalicích u Frýdku-Místku. Mezi zúčastněnými byl i lašský král s několika členy družiny, společně pak na rozloučenou se zesnulým zazpívali u jeho hrobu píseň „Góralu, czy ci nie žal“.

Království lašské z.s.

si Vás dovoluje pozvat

**ve čtvrtek 1. května 2025 v 11.30 na
"Laško-valašské setkání u Radegasta"**

Družina lašského krále vyšlápne v 10 hodin z Pusteven vzhůru k Radegastovi. Tam, dle prastarého zvyku, vzdáme hold příchodu pasteveckého roku. Slavit budeme zpěvem, Radegastem a jinými dobrotami...

**Ve 14 hodin vypukne v restauraci Lanovka na Pustevnách
Prvomájová veselice s lašským králem
a jeho Odualajne bandem!**

„Laši-Valaši jedna rodina, cele Bezkydy su naša otčina!“

Ke zlaté svatbě

(Olga Tlučková)

V dnešní uspěchané době
i láska je pokrokem
a u mnohých lidí
jen profíčí rozkrokem.

Je to škoda, vždyť nejhezčí
je ta doba namlouvání
a hotovým dobrodružstvím
první rande, milování.

Naši oslavenci jistě
na ty časy vzpomínají,
zamilovaná psaníčka
možná dodnes schovávají.

On určitě nezapomněl
na tu blahou chvíličku,
kdy po nutném upejpání
dostal první hubičku.
Z randění se potom stala
vážná známost zakrátko,
švarný ženich odváděl si
nevěstu jak poupátko.
Padesát let jim uběhlo
jako voda v potoku,
v radosti i ve starostech,
vždy svorně bok po boku.
Proto mohou zlatou svatbu
s námi všemi slaviti
a na tu diamantovou
společně se těšiti.

(Manželům Vlkovým)

26. ledna (neděle): 1. vlastivědný výšlap na Strážnici ve Staříči.

Na parkovišti u přehrady Olešná byl sraz účastníků, kteří v 9,30 vyšlápli přes dálnici na Lysůvky ke kostelu Panny Marie Sněžné, potom dále po silnici směr Staříč, pak „divočinou“ vzhůru do míst, kde stával kdysi strážní hrad (tvrz). Zpět dolů na vozovku, kolem kravína blátivým terénem k Lysůvkám a přes lávku k Olešné, kde v restauraci U Toma bylo konečně občerstvení. Původně byl plán ještě jít na Štandl, ale terén nám dal dost zabrat, tak jsme rádi trasu zkrátili.

Divoká stezka vzhůru, foto J. Bužek

Na Staříči, foto J. Bužek

8. února (sobota): Folklorní bál v Paskově.

Folklorní bál „Po susedsku“, který každoročně pořádá Město Paskov a spolek Paskovjanek v režii manželů Švachových se opět skvěle vydařil. Úvod patřil cimbálové muzice Lipka z Ostravy, muzice Paskovjan a tradiční pestré promenádě krojovaných párů. Oficiální zahájení pak tradičně začalo lašskou hymnou, lašský král pronesl krátkou zdravici, přítomné pozdravil starosta Paskova Petr Baďura, proběhlo malé losování o cenu lašského krále, starosty Paskova a také starosty Řepiště Rostislava Kožušníka. Pak už začalo pravé plesové veselí na parketu - skvělí tanečníci, muzika, o pohoštění za dobré ceny bylo také postaráno, tom-bola, prostě vše jak má být...

Lašský král s družinou, Folklorní bál v Paskově, foto T. Polách

Starosta Paskova Petr Baďura, foto T. Polách

A jak sem už konečně poslechnul instinkt, tak se vom, kusek vyše, rozlehnul tak něhorazny řev, ež krev tuhla v žilach. Prvni zme ztvrdli, ale hned sem poznol, že to mamře ten pitomec jeleň za laňami. Prvni mi zaryla svoje stříbrne, pěstovane nehtiky do předlokt'a, potem obě ruky do hrudnika, vrtěla sebu a furt enem, že chce pryč, že tu něbudě ani za živeho Boha. Tak ju hladkom, že se němusi bať, že to je enem jeleň, ešče k temu za ohradu dva metry vysoku. Ale kaj. Myslitě, že mě vni-mala? Furt pryč, pryč. Tuš, co zbyvalo? Ež se chudok přeškobrtala dolu v tych štyklach, rozerval a silonky.

Pravim si - tež dobře, kupim ji nove, pozvu ju na druhe rande a slavnostně ji jich předom a možna ju aji ukecom, aby si jich vyskušala, že něvim, esli sem kupjul dobre. Podařilo se! To sem aji po prvni v životě vid'ul, jak vypado podvazkovy pas. Marijajozef, to tež byla komedia! Ale o tym se rači něbudu zmiňovat', bo si z teho moc něpamatuju! Ty pančochy sem ji dol jindě něž v Muchovicach. Tam zme potem jezdili enem na jaře a v letě, ni na podzim, jak su jeleni v řiji. Ja, a ešče dobře, že mi tu sirku sfukla, bo bych do dněška strašul coby stary mladeněc. Šak zme spolem do včil. Ale že budu měť prvni rande take zgichane, mě v životě něnapadlo.

Vítej na světě, človíčku

Zvědavost nedala ti spát,
chtěl jsi se na svět podívat
z břicha své milé mámy.
I když v bolesti zrozený,
mámě působíc muka,
každý z nás je tím nadšený,
jakého máme kluka.
Přeji Ti, milý Vikoušku,
ať se ti náš svět líbí,
ať se máš jako v bavlnce
a nic Ti tu nechybí.
Poznej jen krásu pozemskou,
buď jako řípa zdravým.
ať Tě jen láska provází
životem bez všech nesnází,
staň se člověkem pravým!

Tvůj pradědek.

Radek Žvak

Zgichane rande

Václav Valášek

Kejsi ve čtyřiašedesatym sem se vom zamilovol. Hned na první pohled. Na mu dušu! Jo myslul, že to je cypovina, že nic takového něegzistuje, ale fakt. Možna si dovedětě představět, co to z mladym synkem robi? Děvěa jak cumel, jo ešěe něpolubeny a to mi uŹ bylo osumnast. Všeci takovi choďo na rande, pravim si, tak by bylo třeĹba to teŹ zkusit. No, a tak sem si zpomjul na Muchovice. Sem si pravjul, že němusime ist pěšky, bo sem mjul novu motorku, moŹna, že na to kivně. A fakt. Tak zme vom v sobotu odpoledňa koplě do koni a vjo. Chlopi, vy mi budětě rozumjeť, moŹna vitě, co ty splašene hormony v duši zrobjo za štabarc. Možna že to tak maju aji roby, ale to něvim, bo sem se něptol. Dojeli zme eŹ navrch ku potoku, dal uŹ cesta něbyla, potem iděm kusek lesem, no kusek, tak ze sto metru, ona v krotke sukniěce, na rameně ěernu kabelku na dluhym paseěku, na noŹkach lodiěky na vysokym podpadku. Sedli zme na velky, placaty kameň v zidce, pod nami ten balvan, co na nim sidol Fanušek, vpravo zahumenky, co tam měli domorodci z tych třeĹch chalup, par metru nad nami kolem celeho lesa ohrada, aby jim urodu nězeŹrala vysoka, a rozhlidome se. Ani jeden ani druhu zme nic němluvili, sleěna byla z te krasy uněsena, jo se třeĹpol jak zulc a něvěďul, co robiť. Šak sem mjul strach, že to uciti a odsedně. EŹ sem se trochu spamatovol, tak sem ji zaěol popisovat, kdo meško tam, kdo tam, a že naši meškali tu.

První něpochopila, co tym myslim, tak na mě hleděla tymi uhraněivymi oěami, mě to palelo eŹ kajsi v pjatach a potem se pyce, že kaj? Tak ji pravim, že tu, co sedime, je zaklad od dřeĹvjanky, co v ni byvali naši. Potem zme se uŹ rozvyklodalě. Ani něvim jak a zaělo se tĹměť. A co věil, si pravim. KdyŹ ju polubim, moŹu dostat pěs pyšěisko, kdyŹ něpolubim a ona na to ěeko, tak mi nado do hňupu a nasere se. Dobře dvě hodiny sem se rozhodovol. A tych Partyzanek, co zme vykuřili? EŹ nom saze z nosuv sypaly.

Při jednym takovym zapalovani mi naraz tu sirku sfukla. Tehda si tak děvuchy řikaly o hubiěku. No podivejme se na űu! Tuš sem se na to vrhnul a potem to uŹ dostalo grady. Jak zme se nělubali, tak zme hleděli na hvězdiěky, chvilami zme se krkovali. V palici pusto, kaj se hrabe tetřev, jeji vuňa, jemno pleť a ty prsa na mojim hrudniku, no JěŹiřmari-jajozeť, joch něvěďul, esli sedim ěi licu v luftě. Co vom budu mluvit. Tak dluho to šlo, eŹ zme se pomalu vybulili. No, a co věil?

Řeknu vom, byl sem nadobro v prdeli. Jak to ti ostatni synci robjo, sem věďul, bo o tym moc razu vyklodalě, ale dostaň tu odvahu s tymi nězkuřenymi rukami kajsi šmatat.

23. února (neděle): 2. vlastivědný výřlap - Lařská polární expedice. Úěastníci polární expedice se sjeli do ěeladné, u hotelu Yura byl oficiální start a obvyklě foto – trošku se zpoŹďěním, které zavinil vlak od Frýdku. S veselou vyrazili polárníci vzhůru po Źlutě znaěce k Opáleně, pak zaboěili vlevo obchvatem na vrstevnici (zelená znaěka), která je zavedla na Solárku, kde je ěekala základna ě. 2 – Roubenka. Na vrchol Ondřejněka se vydal akorát jezevěík Max se svĹm páníěkem Jardou, o něco později ešětě vlěák Sany s páníěkem Filipem. Poěasí bylo celkem přířnívé, jen lařský král poněkud zaostával (se skupinou věrných), řel totiŹ s ortězou na pravěm kotníku (obnoveně starě zranění). „NěmoŹu svojich ludi v tak naroěne vypravě něěhat ve řtychu“ - to jsou jeho slova, kdyŹ s bolestnou grimasou řházel po modřé znaěce zledovatělou stezkou do FrýĹlantu. Úěajný pozůstatek tvrže FrýĹlant nenařli (nebo minuli), avšak přířvětivě prostředí a obsluha v restauraci Park jim to vy-nahradila...

Start v ěeladné, foto A. Glac

Bolestný sestup krále, foto A. Krulikovská

24. února (pondělí): Beseda o Lašsku v Krmelíně.

Hostem Klubu seniorů v Krmelíně byl v pondělí dopoledne lašský král Zdeňka Viluš Krulíkovský s dcerou Adélou – herečkou České scény Těšínského divadla. Vnímaví posluchači se dozvěděli mnoho informací nejen o svém národopisném regionu, ale také vše o vzniku Království lašského v roce 1987, o jeho poslání v naší společnosti i o současné kulturně-vlastivědné činnosti. Putování po hranicích tzv. Velkého Laška bylo zpestřeno písničkami v podání krále a jeho dcery, která je navíc doprovázela na harmoniku. Spokojení senioři odměnili účinkující srdečným potleskem.

V Krmelíně, foto A. Krulíkovská

1. března (sobota): Masopust v Hodoňovicích.

Masopustní sešlost, foto H. Studnická

Anna Dřevjaná

27. května 2025 si připomínáme 110 let od narození sběratelky lidových písní, tanců, vypravěčky v lašském nářečí Anny Dřevjané. Sesbírala více než sto lidových písní, které byly vydány knižně, napsala 70 povídek v nářečí, hrála také ochotnické divadlo, spoluorganizovala Ondrášovské slavnosti v Janovicích, kde i vystupovala a zpívala se svou sestrou Boženou Peterkovou. V 65 letech obdržela Čestné uznání Národopisné společnosti při Československé akademii věd v Praze za její literární práci Stařenčiny paměti, což literáti považují za velmi záslužné dílo. Skládala také hodně písniček pro janovický soubor písní a tanců. Její stařenka Veronika Šnytová, která byla vyhlášená zpěvačka, zpívala mnohé písně Leoši Janáčkovi, který je zapisoval. To Annu Dřevjanou přivedlo později i k vlastní tvorbě. Její písničky ukazují krásu lašského kraje a povahu lidu, který tu žil. Zemřela 8. dubna 1984 a je pohřbena v rodných Janovicích.

(Dle V. Vlka - Z. V. Krulíkovský)

Nad horami svito

Nad horami svito,
ej, dlužko do dňa něni,
za malu chvílečku
pěkně se rozedni.
Už je slyšet kosa,
ej, už se rozezpívol,
za malu chvílečku
celý zbor se přídol.
Zazpívajte kosi,
ej, zazpívajte zborym,
ať se to rozliho
naším širyim polim.

Anna Dřevjaná

Souzvuk duší

Když zaskřípe v okolí
rezavé soukolí
vznikne mírný nesoulad

nezbývá než zavolat
zpěvavé ptactvo
jenž probudí v nás
souzvuk duší

jak se sluší nebýt v zajetí
falše a zloby

Zírat do prázdna

Zírat do prázdna
a být za blázna
zrovna nechci ale
popsat prázdň linky
i chci dát jim
pohyb a smysl
nebýt jak pramen
co vyschl a řeka
co leklé ryby
vlečou se na hladině
ale třeba mít
a roztáhnout křídla
i vážka co v letu se zhlídla.

Bohumír Vidura
Siluety 2024

Hodoňovický masopust plný veselí, folkloru a dobrot

Masopust, lidově fašank nebo jen obecně - **karneval**, je slavnostním obdobím - čas mezi postními obdobími Vánoc a Velikonoc. Jak už napovídá český název: „Masopust“ vychází ze smyslu slov - opuštění masa.

Vyvrcholení masopustních příprav nastalo v Hodoňovicích první březnovou nedělí. Maškary shromážděné na horním konci vesnice si nejdříve vyprosily u starosty souhlas jít průvodem vesnicí. Ten s radostí svolení masopustní chasy udělil, a tak se všichni společně za doprovodu hudby Javořinky z Lichnova a harmonikářky Lucie vydali na obchůzky dědinou. Tu a tam je hostili hospodáři s hospodyněmi při veselých zastávkách u jejich stavení, masky byly pohostěny – koblihami, božími milostmi, ale i slaninou, klobásou a nalévaná pálenka pak zvyšovala rozpustilost šašků, hejkala, veselá byla bába, koza, nevěsta s ženichem, kobyly, řemeslníci, příslušníci veřejné bezpečnosti. A medvěď? Ten se osmělil k tanečkům s hospodyněmi. Kolem průvodu ale neustále kroužila smrtka, jež se těšila ze zemřelé basy Droběny, která to přeháněla na bálech a nyní se vezla na smutečním loži taženém soby. Čestnou stráž jí držely čtyři v bílou oděné „děvušky“, velebný pán kráčel s kostelníkem hned za vozem a žehnal u každého stavení. Průvod došel až na náves vesnice před Hostinec U Čendy, kde se odehrál parodovaný smuteční obřad s pochováním basy Droběny. Velebný pán ve své smuteční řeči vzpomněl nešťastný život zemřelé, vzýval svaté na ochranu Hodoňovjanů a všechen shromážděný lid, modlil se za hasiče, kteří pomohli občanům při loňských povodních, za obecní vrchnost, aby byla k lidem příznivě nakloněna, a také za všechny pořadatele Hodoňovického masopustu, ale i za podporovatele – Obec Baška, která finančně akci podpořila, za fojta Kowalczyka, jenž poskytl zázemí pro konání tohoto masopustního veselí. Před hostincem stály stánky, kde byly k zakoupení a občerstvení různé dobroty – od koláčů, koblih, perníků, uzenářských a rybích výrobků, včelí produkty, výborná káva, rybízák, medovina. A k této pohodě hrál pan František na flašinet, děti se točily na historickém, dřevěném kolotoči a kovářští učni klepali do kovadliny, na které tvarovali z ohně právě vytaženou žhavou podkovu pro štěstí. No, řekněte, že to byla povedená akce se spoustou lidí místních i z okolí, které neodradila ani zamračená obloha, ze které hrozil déšť!

Masopustní veselí pokračovalo dál na sále hostince, kde si vzala hudební slovo cimbálová muzika BEFOR (Beskydský folklorní orchestr) s primášem Ondřejem Zedníčkem. Dále vystoupili krojovaní tanečníci Souboru písní a tanců Javořina z Rožnova pod Radhoštěm se svou muzikou v pásmu Masopust. Byla to krásná podívaná, když se parket začínal plnit tanečníky. Zajímavým překvapením byla jistě dražba smutečního masopustního věnce, kdy v přestřelce sázek bylo těžké odhadnout, kdo si tento masopustní atribut odnese. Částku pět tisíc korun přihodil pan Vladimír, což se ukázalo jako částka nejvyšší a poslední. Vydražený obnos peněz bude použit na přípravu Dětského dne v Hodoňovicích, za nějž Čendaspoleci srdečně děkují.

Pozdě večer utichly tóny houslí, cimbálu a lidé se rozcházeli do svých domovů. Vzali si za své slova velebného pána: „Žehnám vám, občané, ještě se pobavte, povesejte, já se zase s vámi setkám při muzice po velikonočních obřadech.“ 17. ročník Hodoňovického masopustu opět potvrdil, že naši lidé mají zájem zachovávat a rozvíjet staré lidové zvyky, přijdou si je připomenout, ukázat i svým dětem, což nás těší.

Za Čendaspolek Dajana Zápalková

Laši na Masopustu, foto H. Studnická

B: Že jste se mě ujali, vzali to mé psaní. Nejsem Olga Tlučková a tak dál... a přitom jsem našel své místo, což i s vaší účastí mě velice těší. To říkám naprosto upřímně.

A: *Tak jste zdejší rodák a žijete tady, tak i proto to má pro nás hodnotu. A hlavně jde o to, JAK píšete – že jsou ty Vaše básně krásné. Tatínek vybírá opravdu básně, které se mu líbí.*

B: Tak to jste mě více nemohla ani potěšit. Takže můžu psát dál?

A: *Určitě! Budeme jenom rádi!*

B: Nevím, jestli znáte literární slovník, co vydala filozofická fakulta, katedra českého jazyka a literatury... Dali mě do něho a je v něm i Dajana.

A: *To je skvělé. A kdy jste se setkal poprvé s svým tatínkem?*

B: Myslím, že poprvé na Čupku... A pak jsme se viděli v Klubu literátů. Úplně na okraj... Markrabě lašský byl doktor Uzel a doktor Radim Uzel byl můj spolužák v orlovském gymnáziu a seděli jsme spolu tři roky v lavici. A když jsem dělal toho předsedu svazu lyžování moravskoslezského a byl jsem zástupce z toho titulu českého, tak ve Frenštátě se konaly pravidelně ty mezinárodní závody ve skoku a vždycky součástí toho byla i valašská dekorace... Ale Frenštátčané nejsou Valaši.

A: *Nejsou, no. To je pro nás nejvíc ožehavé téma... Ale čím víc se tomu věnujeme, zjišťujeme, jak se ti praví Laši /i frenštátští/ budí a jak jsou strašně rádi, že tatínek tu osvětu dělá.*

B: Nepochybuji, že má Laško své oprávnění v historii i kultuře. A váš tatínek je v tom, si myslím, odborník a žije proto.

A: *Ano. A jak jste řekl sám, dá se s velkým klidem říct, že je odborník, protože tomu věnoval většinu života - tomu bádání po kořenech Laška. A i Vy máte nepochybně k tomuto kraji vřelý vztah.*

B: Mám, přirozeně. Vrátil jsem se do Ostravy, i když jsem mohl být jinde. Já jsem s tím lyžováním dokonce uvažoval, že bych byl v Liptovském Mikuláši. Byl jsem tam i na praxi, na soudě. Ale rozhodl jsem se, že se vrátím tam, odkud jsem zrozen.

A: *Takže je Vám tady dobře. Cítíte se tu doma.*

B: Ano. A já to sleduju, i moje žena, že děláte fakt hodně a otec hrozně moc.

A: *To dělá. Co byste prosím vzkázal lidem, zejména mladším a dalším generacím?*

B: Více chápat sebe navzájem. A taky: „Nedělej jiným to, co bys sám nechtěl, aby bylo činěno tobě.“ A více rozhodovat citem než internetem.

A: *To je hezké. Děkuji. A také děkuji za celý rozhovor.*

B: Trenéra a instruktora. Šedesát sedm jsme se brali a já jsem to dělal potom. V období asi šedesát sedm až sedmdesát.

A: *To je taková hezká připomínka, že...*

B: No, jinak jsme s mou ženou padesát sedm let svoji.

A: *A vypadáte, že vám to klapě. To je vzácnost.*

B: To ano. – A ještě na právnické fakultě v rámci časopisu Mladý právník jsem měl publikovány básně i povídky. Po započetí profesní kariéry jsem takzvaně psal v několika případech do šuplíku, ale po tuto dobu jsem nebyl nějak výrazně účinný, pokud jde o činnost v literatuře. Když jsem ukončil pracovní činnost, tak jsem byl v roce dva tisíce devět přijat za člena Literárního klubu Petra Bezruče, ve kterém jsem účinný doposud. A v roce dva tisíce šestnáct jsem byl přijat za člena Obce spisovatelů České republiky, jehož členem jsem také doposud. V rámci této angažovanosti jsem vydal sedm knih poezie a větší počet almanachů v rámci zmíněného literárního klubu. Také jsem byl účasten i na čtení svých výtvorů, například v seniorském klubu v Čeladné a podobně. Ve frýdecko-místecké knihovně jsem se zúčastnil soutěže „Můj svět“, kde jsem ve dvou ročnících zvítězil. A posléze i v soutěži „Právnická povídka“, v oboru právnická báseň při právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, jsem v ročníku, ve kterém jsem byl účasten, zvítězil.

A: *To je super.*

B: I po tu dobu, kdy jsem vysloveně aktivně nepůsobil, tak jsem se o literaturu zajímal. Byl jsem členem Klubu přátel poezie a tak... Když jsme se sem nastěhovali a tady v těch krajových novinách bylo, že bude nějaká beseda s literárním klubem na Ostravici, šli jsme se tam podívat. I ukázky četli. Tak že se té jedné paní zeptám, jak se o ten klub ucházet. Ona řekla: „Tam je pan Oliva.“ Pan profesor Oliva. A tomu jsem padl do oka. Přečetl jsem mu pár básniček a on říkal: „Jé, okamžitě pojd'te mezi nás!“ Takže od toho roku devět jsem v poezii poměrně značně aktivní. I tím, že jsem publikoval ty almanachy. Těch je asi dvanáct...

A: *A teprve potom jste začal vydávat ty knížky?*

B: První sbírku jsem vydal v roce dva tisíce devět.

A: *Takže v souvislosti s tím klubem, že?*

B: Ano, s klubem. A pak mě tak nějak navedli, řekli, že na to mám, ať píšu. „Rosení“ bylo první. Hlavně si ale i já připomínám začátek svého působení v rámci Lašského dostavníku, kde jsou již po delší dobu publikovány mé básně. A v tomto směru se cítím zaangažován na lašském hnutí a činností s tím spojenou.

A: *To jsme rádi.*

120 let od narození paleoumělce

Zdeněk Burian (1905-1981), rodák z Kopřivnice, který prožil rané dětství ve Štramberku, byl během měsíce února vzpomínán nejen ve svém rodném Lašsku, ale také v Praze 3 - právě tam totiž žil a tvořil po mnohá léta. V komponovaném pořadu vystoupili Jaroslav Čvančara, Jaroslav Holub, Rost'a Walica, Aleš Durčák, Radana Šatánková, Michael Moravec. Badatelé a soukromí sběratelé pak vytvořili také výstavu, která zahrnuje Burianovy ilustrace či jeho osobní předměty (brýle, paleta aj.). Večer se podávaly právě Štramberské uši, které dovezl ředitel Muzea Zdeňka Buriana Aleš Durčák.

Radana Šatánková

Radana Šatánková, foto M. Kryl

V Kopřivnici si připomínají 120. výročí narození světoznámého malíře a ilustrátora Zdeňka Buriana výstavou v Lašském muzeu – od 11. února (v den výročí Burianova narození) až do 6. dubna. Vystaveny jsou zde originály obrazů a ilustrací, které jsou majetkem města Kopřivnice.

Zdeněk Burian se vždy cítil rodověrným Lachem, byl mu blízký Ondra Lysohorský, k příslušnosti k lašskému lidu se hrdě hlásil. Na našich stránkách (www.lassko.eu) najdete Lašský dostavník č. 4, r. 2., 2012, kde je na str. 44 otisknuta pohlednice, kterou na konci roku 1968 zaslal Zdeněk Burian vydavateli časopisu Tramp Zdeňku Vašíčkovi:

„Ať žije samostatné federalizované Laško!“

Z. V. Krulíkovský

Projekt Frýdecké knihovny ProudART běží

úspěšně dál

Melanie Nováková a Jaromír Dobiáš byli protagonisty večera plného poezie, hudby a umění. Uvedením svých veršů, doplněných hrou na kytaru pana Jaromíra a výstavou obrazů paní Melanie, tak vznikla jedinečná kompozice, které nešlo snad nic vytknout. A když nad tím vším pěkným, poetickým, doplněným i přídavky členů Literárního klubu Petra Bezruče a dalších kamarádů, dohlíželo doslova magické „OKO“ Bořka Šípka, které je umístěno právě v prostorách knihovny, pak se večer musel povést. V přítomných hned zraje nového roku jistě zanechal krásnou, dlouho doznívající stopu, což se cení. A kdo bude dalším protagonistou v ProudARTu? Budeme se těšit na další setkání.

Dajana Zápalková

Simona Slavíková, Melanie Nováková a Jaromír Dobiáš,
foto Archiv LKPB Frýdek-Místek

absolvoval jsem vojenskou základní službu a v roce šedesát šest po absolvování justiční zkoušky jsem se stal soudcem z povolání a předsedou senátu na Okresním soudě v Ostravě. V roce sedmdesát devět jsem povýšil na Krajský soud v Ostravě, kde jsem byl jmenován posléze předsedou senátu rovněž. Jinak ten doktorát jsem dostal potom rigorózní zkouškou, protože za našich dob, když já jsem absolvoval, nebylo možno získat doktorát. Byl promován právník. A promován lékař dokonce. A potom otevřeli možnost udělat doktorát. Tak ten jsem udělal. Po absolutoriu v roce sedmdesát dva.

A: Dokdy jste, prosím Vás, byl tím soudcem? A po celou kariéru jste byl soudcem v Ostravě?

B: Ano. Ještě nebyl postavený ani okresní soud v Porubě, byl pořád krajlák takzvaný. A okres i kraj byli v té budově. Byl jsem tam přijat v roce šedesát tři. Ale byl jsem tam měsíc a pak jsem šel na vojnu. To jsem tehdy, ač byla katedra, neměl katedru. A na vojně jsem byl dva roky. A v roce šedesát pět jsem se vrátil a formálně od roku šedesát tři, ale defacto od roku šedesát pět do roku dva tisíce osm jsem byl soudcem Okresního a Krajského soudu v Ostravě.

A: V jakém oboru?

B: Byl jsem trestník, v oboru trestního práva. Ale já jsem měl speciální orientaci. Předsedal jsem dopravnímu senátu. Takže jsem nedělal politiku a tak...

A: Ale ani nějaké ty těžké krváky...

B: Ani těžké krváky. Ale na začátku jsem soudil i vraždu. To jo. Ale to se potom měnilo. Pak byly i specializace, první stupeň a tak...a tam právě byly ty vraždy a to už jsem nedělal, já jsem dělal ty nedbalosti...

A: To jste si mohl vybrat?

B: Víceméně z části v podstatě jo. Já jsem chtěl dělat civil, občanské právo... a mně řekli: „Jsi chlap, my tě tu potřebujeme, do Ostravy. Navíc tu bydlíš. A kdybys chtěl dělat ten civil, tak do Bruntálu.“ Tak jsem začal dělat ten trest. Právo už tehdy začalo být poměrně dost zaplňováno ženami. Poměrně hodně absolventek bylo žen. A náš šéf tady v Ostravě chtěl na trestu mít chlapy. Ale byly tam i kolegyně a ujal se toho dobře. Po dobu pracovní činnosti jsem se angažoval i ve sportu. Absolvoval jsem lyžařský trenérský kurz a stal jsem se cvičitelem i trenérem lyžování a byl jsem předsedou moravskoslezského svazu po několik období a také místopředsedou českého svazu lyžování. Sportem jsem byl poměrně dlouhou dobu zcela zaujat, takže jsem se tomu věnoval a trénoval jsem mládež, přičemž jsem pořádal i lyžařské kurzy dětí zaměstnanců soudu.

A: A kdy jste si dělal ten kurz na instruktora?

Krátce po ukončení druhé světové války jsem začal navštěvovat tehdy obecnou školu a tu jsem navštěvoval v Ostravě-Koblově. V této obci jsme bydleli do roku padesát čtyři...

A: Takže do Koblova jste se i stěhovali?

B: Ano.

A: A ve kterém roce?

B: Hned po mém narození jsme se stěhovali. S maminkou jsme následovaly otce, který v tom Koblově založil obchod se smíšeným zbožím, který jsme měli do roku padesát čtyři.

A: Maminka a tatínek pocházeli prosím odkud?

B: Maminka se narodila v Karvině a otec se narodil v Ostravě-Petřkovicích. Krátce po započetí návštěvy základní školy, tehdy obecné, jsem byl přijat do pěveckého sboru Ing. Ladislava Kulínského, který byl pod Československým rozhlasem a jmenoval se „Zpěváčci pracující Ostravy“. A byl jsem zařazen do vyčleněné skupiny dětí pro ostravskou operu tehdejšího Divadla Zdeňka Nejedlého, dnes Národního moravskoslezského.

A: To je krásné.

B: V tomto sboru jsem byl účinný do svých čtrnácti let a posléze jsme se přestěhovali z Ostravy-Koblova do Rychvaldu-Podlesí a od toho roku jsem počal navštěvovat dnešní gymnázium v Orlové, v té době jedenáctiletou střední školu s maturitou. Při studiu na gymnáziu v Orlové jsem byl účasten několika soutěžím, které jsem absolvoval úspěšně s řadou čestných uznání i vítězství. A v souvislosti s tím účinkováním byly publikovány mé básně.

A: To už jste své básně prezentoval?

B: Jo.

A: Takže už jste tehdy psal i přednášel svoje básně?

B: Ano, vždycky zásadně svoje básně.

A: A jakou formou byly publikovány?

B: V denním tisku. V Nové Svobodě a tak...

A: A kdy jste se psaním začal?

B: Od studia na gymnáziu. Především poezii, ale také nějaké povídky.

A: A říkal jste, že bylo jedenáctileté a šel jste tam ve čtrnácti?

B: No, tak šlo se po osmičce a po devítce. Měl jsem ještě čtyři měšťanky a to končila čtvrtá měšťanka a osmá třída. To se potom změnilo. Končil jsem měšťanskou čtyřletou a pak jsem šel na gympl. Teda na jedenáctiletku, ale gympl. Po absolvování gymnázia a po diferenčních zkouškách jsem rok studoval obor kulturně-osvětový na Osvětové škole v Brně. Poté jsem byl přijat ke studiu na Právnické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě. Po absolutoriu jsem byl přijat k Okresnímu soudu v Ostravě,

V roce 1945 byla kovárna zrušena a pan Tvrdoň, řezník, který bydlel v domě č. 65 s manželkou, třemi dcerami a synem, si tam vybudoval své pracoviště. Byli jsme vlastně sousedé. Zpracovával maso z poražených zvířat a vyráběl tam různé klobásky a salámy – též jsme je chodili, čerstvě vytažené z udrny, zkoušet – to byla pochoutka!!!!!!!!!!!! Kdeže jsou ty časy? Pan Tvrdoň své výrobky prodával v prodejní místnosti domu č. 30. A tak jako i mnoho jiných drobných živnostníků či malých obchodů bylo řeznictví pana Tvrdoňe v padesátých letech po nástupu socializace venkova zrušeno.

Brutální znásilňování občanů v letech „hnědých“ a „rudých“ diktatur postihly nejen živnostníky, obchodníky či zemědělce, ale i příslušníky rodin, kteří vybočovali z řady vyžadované ideologie.

Takovým příkladem může být právě i rodina Gajduškova z č. 67. Bratr pana Gajduška byl farářem a rodina jako taková žila podle svého přesvědčení duchovním životem.

Jejich dcera Ludmila, vzhledem ke svým dobrým školním výsledkům, pokračovala po ukončení střední školy studiem práv na vysoké škole. To, co následovalo před jejími závěrečnými zkouškami, je názorným příkladem násilného zasahování členů KSČ právě v té době do osobního života jednotlivce a rodiny! Studentka Ludmila NEBYLA připuštěna ke zkouškám, a tudíž její několikaleté studium nemělo bez závěrečné obhajoby smysl.

Uplatnění našla až po roce 1989, kdy dokončila vzdělání, byl jí přiznán titul JUDr, nastoupila pak do odpovídajícího zaměstnání v Rožnově p. Radhoštěm.

To terorizování občanů bylo prováděno nejen na zemědělci, kterým byly odebrány pozemky, krávy a koně, ale i všechny hospodářské stroje, také na živnostnících, ale i na známých a význačných osobnostech našeho národa, jako byl třeba **EMIL ZÁTOPEK**. Osobně jsem s ním prožil mnoho hodin pobytu u nich doma ve vile v Praze-Troji.

Provedl nás po význačných místech, též jsme navštívili i nějakou tu restauraci, mj. i tu „Na Vlachovce“, přičemž nás seznámil s tím, jakým způsobem byl zbaven veškerých vyznamenání, když nakonec našel práci jako dělník u geologického průzkumu. To vše jen proto, že po roce 1968 vyjádřil svůj nesouhlas se vstupem sovětských vojsk na naše území. Vzpomínali jsme na tu dobu i s paní Danou Zátopkovou při její návštěvě v Kopřivnici 18. 9. 2010.

Rodiče pracovali po vynuceném vstupu do JZD na družstevních pozemcích a my děti jsme vlastně žili již svým životem. Sestry se vdaly, já šel do učení za elektrikáře a bratr pak do učení za karosáře. Finančních prostředků v naší rodině nikdy nebylo dost. Nedostávalo se žádné porodné či dětské přídavky, takže se muselo vyjít s těmi penězi, které se zajistily prodejem domácích produktů.

Rodina měla k dispozici kuchyň a větší pokoj. V kuchyni se vařilo, společně jedlo, škubalo se peří, provádělo míchání těsta v „díži“ pro pečení chleba, ale spala tam i maminka s malým děckem. V pokoji bylo lůžko pro tatínka a spojená dvě lůžka vedle sebe, kde jsme spali ostatní čtyři větší děčka. Byla tam též kredenc na sklo a dvě skříně na oblečení.

V samostatném pokoji po smrti staříčků pobývali vždy nájemníci. Byli to nejdříve teta Františka se strýcem (Holub), pak to byli financí, teta a strýc Žižkovi, a nakonec rodina Emila Černoška s manželkou a dětmi.

Kuchyň byla klasická s kachlovými kamny, v jejichž spodní části byl „pekárčák“ - pec na pečení chleba a koláčů. Pec byla přístupná ze snížené části v chodbě. Odtud se též provádělo její vytápění a celková obsluha.

Přípravu těsta v díži, vytopení pece a postupné vkládání pecnů po jejich zhotovení do „slamjanek“ prováděl tatínek, který již měl celý proces časově i hmotně naprogramován.

Ochutnávání čerstvě upečeného chleba se zapíjením čerstvě nadojeným mlékem s fousy kolem pusy byl nepředstavitelný požitek – *kdo nezažil, nepoznal život*. Pečení šesti bochníků chleba se opakovalo tak po 10 až 14 dnech. Koláče „pecáky“ se pekly jen na velké svátky.

Kamna v kuchyni včetně „pekárčáku“ však vzala „za své“ při neuvážené socialistické modernizaci a opravě střechy, což dosti podstatně uškodilo historické hodnotě domu z roku 1851.

Uvedu ještě **tragickou událost**, která se stala právě 6. prosince 1944, tedy toho dne, kdy se sestra Marta vracela z totálního nasazení v Německu. Pracovala tam jako jedna z mnohých ročníku 1924 v továrně na letecké součástky v Luckenwalde u Berlína.

A právě toho dne v noci došlo k požáru domku č. 24 - sourozenců Marie a Bedřicha Kahánkových. Při zachraňování alespoň nějakých věcí však Bedra již nestačil z hořícího domu utéct – zřítíla se na něho hořící střecha a on uvnitř uhořel. Byl známý muzikant – klarinetista. Kolem toho úmrtí kolovalo mnoho hypotéz o tom, proč zemřel. V té době tam totiž často pobývala jejich neteř, a tak se uvažovalo s možností nějakého spojení. Ta neteř byla, jak se později prokázalo, v jiném stavu a porodila syna.

Jenže při porovnávání testů DNA bylo zjištěno, že došlo sice k incestu, ale s jiným rodinným příslušníkem. Úmrtí jejího strýce bylo skutečně neštěstím a ne záměrem, jak se zbavit viny.

DOMA u rodičů jsme se scházivali již se svými dětmi – jejich vnoučaty oslavit svátky, ale též zlatou svatbu. Byla to doba takové rodinné pohody, která nám v dnešní době tolik chybí.

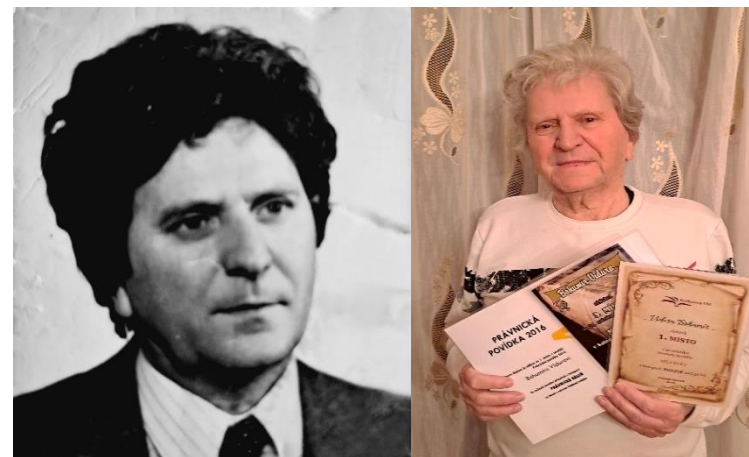
Děti se rodily většinou doma – tak jako my. Jako první to byl v roce 1922 Petr, pak 1924 Marta s Marií, 1929 Boža, 1931 já a nakonec 1935 František. Domácí porody zajišťovaly zkušené porodní báby. Jednou z nich byla i Ludmila Drozdová.

17.

JUDr. Bohumír Vidura

nar. 11. 3. 1939

Významný okresní i krajský soudce, externí pedagog na Ostravské univerzitě – na katedře sociálních věd a na soukromé Vyšší odborné škole pro obchod a právo, sportovec - lyžař, lyžařský instruktor i trenér, ale také básník, prozaik, publicista i textař a především příjemný člověk

A: Jelikož nás zaujaly Vaše básně, Vaše tvorba, i to, jaký jste měl profesní život, a jelikož máte na jaře narozeniny, třebaže půlkulaté jubileum jste oslavil už loni, dovolili jsme si Vás oslovit s prosbou o rozhovor.

B: A mně to velmi potěšilo a vážím si toho.

A: Narodil jste se jedenáctého března?

B: Narodil jsem se k tomu datu, jedenáctého března třicet devět, lépe řečeno v souvislosti s událostmi politickými a společenskými, čtyři dny před okupací Československa.

A: A kde?

B: V Ostravě, v Zábřehu. Když mě maminka po narození vezla z nemocnice domů, tehdy ještě do Rychvaldu, projížděli jsme Sýkorův most, po němž šly jednotky německé armády.

OSOBNOSTI VELKÉHO LAŠSKA

Chci vám přiblížit, o co jde a proč vznikl tento nápad. Díky tomu, že náš král už roky **obrozuje lašskou myšlenku**, svou činností mj. zviditelňuje a vyzdvihuje jména lidí, kteří se jakýmsi způsobem zasloužili o kvalitu našeho kraje nebo mu něčím byli přínosem. A právě díky jemu se s takovými lidmi setkávám i já, což je mi nesmírnou ctí. A tak mě napadlo, že by bylo fajn ještě víc přiblížit lidem, jaké úžasné osobnosti tu máme, a trochu víc širší veřejnost s těmito osobnostmi seznámit. Zvolila jsem formu přátelského povídání, ze kterého se vám budu vždy snažit aspoň zlomek zprostředkovat a ve kterém se budu co nejvíce snažit zachytit a zachovat autenticitu mluveného slova. Po domluvě s tatínkem králem, kterému se nápad líbil, spojujeme tuto myšlenku s příležitostí nějakého významného životního jubilea vybrané osobnosti a zároveň jí touto cestou k jejímu životnímu jubileu co nejsrdčněji gratulujeme.

Příjemné čtení vám všem přeje Adéla Krulíková

Asi to bude znít poněkud nedůvěryhodně, ale musím uvést, že jsme rodičům **VYKALI**. Tak se jim totiž prokazovala úcta, a nejen v naší rodině.

S rodinou a vnoučaty

Zlatá svatba - 12.11.1971

Materiálně se sice máme nyní dobře, ale vzájemně na sebe nemáme čas. Stále se za něčím pachtíme – chceme nové auto, lepší televizi, mobil a já nevím, co všechno. Přemýšlíme, kam zase poletíme na dovolenou, a přitom **zapomínáme na svou rodinu, přátele a trochu toho klidu**. Zanikla tradiční trojgenerační rodina, čímž se obměnil vztah prarodičů a dětí. Stali jsme se postupně vzájemnými hosty - návštěvníky, i když třeba nejmilejšími, ale přece jen jakoby příbuznými na chvíli. Pokud před tím žily generace spolu, tak děti a mládí vnímali věkové proměny prarodičů jako přirozené, protože pro ně nebyly náhlé.

Většinu svých vědomostí získávali mladí ještě před třemi generacemi z osobních celoživotních zkušeností prarodičů. A byly to zkušenosti nejen o rodině, krajině či z větších událostí, ale především návyků, a dle dnešní formulace řečeno „know-how“, týkajících se činností doma i na poli, o přírodě ba i o mezilidských vztazích.

Jsme poslední generací, která ještě využívala znalostí předků. Naše děti a vnuci naopak učí nás, abychom mohli současné moderní a složité technologie používat.

Při svých pochůzkách po vesnici od října 2012 až vlastně dosud, kdy jsem pořizoval fotografie jednotlivých domů, jsem si povídal s náhodně potkanými lidmi o tom, co právě dělám. Byli to lidé pro mne většinou neznámí, a tak jsem nejdříve vysvětlil, kdo jsem. Většinou pak následovaly různé dotazy, kdo koho zná a s kým jsou v příbuzenském vztahu.

Ze všech těch mnoha rozhovorů lze odvodit zajímavý poznatek. I když z nich není možno určit naprosto přesné vzájemné vztahy, většinou jsme došli k poznání, že přes několik různých souvislostí jsou rodiny ve vesnici vzájemně vzdáleně příbuzní.

Vesnice je malá a rodiny se zakládaly poměrně často mezi rodinami – ne sice mezi příbuznými, ale přesto ve vesnici. Tím také došlo k tomu, že bylo a stále je ve vesnici mnoho stejných příjmení. Vysledování a sepsání těch složitých vazeb vztahů jednotlivých rodin by zabralo spoustu času.

Teprve v posledních letech přibýlo větší množství nových jmen.

RODINA NENÍ O POKREVNOSTI. JE O TOM, KDO TI PODRŽÍ
RUKU, KDYŽ TO BUDEŠ NEJVÍCE POTŘEBOVAT.

Ondřej Štěpán

LYSÁ HORA

🌲 Vydejte se po stopách Ondráše.
Zbojnické dobrodružství v Beskydech.

👤 Komentovaný výstup na Lysou horu
s Lašským králem Zdeňou Krulíkovským
a jeho družinou!

Cesta kolem vodopádů Satiny, roubené
hospůdky u Veličků a legendárních
Ondrášových děr. Poutavé vyprávění
o Beskydech, slavných osobnostech
a tajemstvích Lysé hory.

✅ Možnost oběda v horské chatě,
návštěva meteorologické stanice,
stanice horské služby či přespání na
vrcholku Lysé hory. Zažijte Beskydy jinak!

✉ ck@aznakonecsveta.cz

☎ +420 604 642 868

www.AzNaKonecSveta.cz

Pohřební vůz s basou Droběnou, foto H. Studnická

Zahájení Masopustu starostou obce Ing. Tomášem Břežkem (na fotce
vpravo), foto H. Studnická